

Temat: Wniosek o zajęcie stanowiska ws. projektu rozporządzenia MEN nr 117 który zabrania egzaminów online

Nadawca: Fundacja Fabian Digital <kontakt@fabiandigital.org>

Data: 9.08.2026, 21:13

Adresat: urzad@ugimszadek.pl

Urząd Gminy i Miasta Szadek
wpłynęło dn. 2026-08-10
znak
podpis

Szanowni Państwo,

W załączeniu przekazujemy oficjalne wystąpienie Fundacji Fabian Digital, dotyczące procedowanego projektu rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej nr 117. Proponowane przepisy w obecnym kształcie wprowadzają zakaz przeprowadzania egzaminów w formule online. Zmiana ta może istotnie wpłynąć na zadania realizowane przez urzędy gmin w całej Polsce, niosąc za sobą ryzyko nagłego wykluczenia komunikacyjnego znacznej grupy uczniów.

Aż 71,6% podopiecznych największej szkoły domowej w kraju – zrzeszającej ponad 30 000 uczniów w 1974 gminach i 5495 miejscowościach – zamieszkuje mniejsze miejscowości i tereny poza wielkimi aglomeracjami. Z uwagi na brak precyzyjnych wytycznych dotyczących lokalizacji stacjonarnych centrów egzaminacyjnych, istnieje uzasadnione ryzyko logistyczne i kadrowe, że powstanie ograniczona liczba takich ośrodków (potencjalnie tylko jeden w Warszawie). Konieczność odbywania dalekich podróży przez tysiące rodzin z odległych regionów kraju może stanowić dla wielu z nich barierę logistyczną i finansową trudną do pokonania.

Wejście w życie rozporządzenia w tym kształcie postawi lokalne samorządy przed istotnymi wyzwaniami organizacyjnymi i finansowymi w dwóch potencjalnych scenariuszach:

1. W przypadku konieczności rezygnacji uczniów z dotychczasowej formy edukacji: część dzieci zostanie zmuszona do powrotu do tradycyjnych szkół obwodowych. Dotyczy to w szczególności uczniów ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi (wymagających edukacji włączającej) oraz rodzin z mniejszym kapitałem ekonomicznym. Dla Państwa Gminy może to oznaczać potrzebę zabezpieczenia nowych miejsc w klasach oraz miejsc pracy w szkołach dla specjalistów ds. kształcenia specjalnego. Wydatki te obciążą budżet JST w trakcie roku budżetowego, przed aktualizacją i realnym wpływem subwencji oświatowej.
2. W przypadku dążenia rodzin do utrzymania edukacji domowej: rodziny podejmą próby organizacji transportu we własnym zakresie, co przy braku dogodnych połączeń lokalnych wywoła uzasadnione poczucie wykluczenia. Mieszkańcy mogą zwracać się do urzędów gmin z formalnymi wnioskami i oczekiwaniami wsparcia organizacyjnego lub finansowego w zakresie transportu, powołując się na konstytucyjne prawo do wolnego wyboru szkoły. W efekcie problem ten wykroczy poza poziom lokalny, generując potrzebę interwencji na szczeblu centralnym (Ministerstwo Infrastruktury, PKP, PKP PLK) i angażując samorządy w złożone dyskusje dotyczące dostępności regionalnej siatki połączeń.

Wyrażamy głębokie zaniepokojenie faktem, że Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego (KWRIST) zaopiniowała ten projekt pozytywnie. W naszej ocenie decyzja ta mogła wynikać z braku dostępu do szczegółowych analiz regionalnych i geodemograficznych. Projektodawca nie przedstawił skali wyzwań oraz barier, jakie nowe przepisy nakładają na dzieci z niepełnosprawnościami oraz uczniów zagrożonych wykluczeniem transportowym. Warto zauważyć, że na etapie legislacyjnym zgłaszane były również krytyczne stanowiska ze strony Kancelarii Prezydenta RP, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka oraz licznych Parlamentarzystów.

Mając na uwadze powagę sytuacji, 4 sierpnia br. przedstawiciele Fundacji oraz edukacji domowej odbyli spotkanie w Ministerstwie Infrastruktury, dedykowane barierom transportowym w obszarze edukacji. Uprzejmie prosimy o zapoznanie się z załączonym pismem. Zawarte w nim przypisy kierują do pełnej dokumentacji źródłowej, w tym opinii Centrum Rozwoju Kompetencji Cyfrowych Ministerstwa Cyfryzacji. Instytucje te wskazują, że dotychczasowe rozwiązania w formule online pozwalały na bezkosztowe i bezpieczne dla samorządów realizowanie obowiązków egzaminacyjnych.